

De rol van gezondheidsrisico's

Tekst: Franca Damen - advocaat bij Kneppelhout & Korthals Advocaten - www.kneppelhout.nl

Beeld: Twan Wiermans

De mogelijke risico's van wonen in de omgeving van veehouderijen voor de volksgezondheid worden de laatste jaren steeds opnieuw onderzocht. Het onderwerp is niet meer weg te denken bij besluiten over de vestiging of uitbreiding van een veehouderij. De volksgezondheid is namelijk een mee te wegen belang bij besluiten over ruimtelijke ordening en milieu.

Maar wat is de rol van mogelijke gezondheidsrisico's bij bijvoorbeeld planschade en aanspraken vanwege onrechtmatige hinder?

Planschade

Planschade kan aan de orde zijn als voor de ontwikkeling van een veehouderij een besluit wordt verleend om die ontwikkeling planologisch mogelijk te maken. Als omwonenden vanwege zo'n besluit bij de gemeente verzoeken om een tegemoetkoming in planschade, dan wordt een vergelijking gemaakt tussen de oude en nieuwe planologische situatie. Als sprake is van een verslechtering, dan kan dat een grondslag zijn voor planschade.

Bij de vergelijking spelen alleen de ruimtelijke gevolgen en de objectief te verwachten overlast van een bestemming een rol. Subjectieve elementen, zoals een negatieve gevoelswaarde bij een bestemming, spelen geen rol. Volgens de Raad van State is de vrees voor gezondheidsrisico's vanwege wonen in de omgeving van een veehouderij zo'n subjectief element. Uit onderzoeken volgt namelijk geen eenduidige conclusie voor een (oorzakelijk) verband tussen wonen in de omgeving van een veehouderij en risico's voor de volksgezondheid. Ook uit het onderzoek 'Veehouderij en Gezondheid Omwonenden' (VGO-onderzoek) kan volgens de Raad van State niet worden afgeleid dat het wonen in de omgeving van veehouderijen tot gezondheidsschade leidt. Daarom trok de Raad van State in een uitspraak van 28 juni 2017 de conclusie dat mogelijke gezondheidseffecten van wonen in de omgeving van een veehouderij geen rol spelen bij de beoordeling van een planschadezaak.

Zo lang uit onderzoeken niet blijkt dat het wonen in de omgeving van veehouderijen tot gezondheidsschade leidt, speelt de vrees voor het ontstaan van gezondheidsschade en de mogelijke invloed daarvan op de waarde van woning dus geen rol bij de beoordeling van een planschadezaak.

Onrechtmatige hinder

Bij de nieuwvestiging of uitbreiding van een veehouderij komt het steeds vaker voor dat omwonenden de veehouder al op voorhand aansprakelijk stellen voor schade door onrechtmatige hinder. Ook als voor de veehouderij een vergunning wordt verleend, kan sprake zijn van onrechtmatige hinder. Het veroorzaken van onrechtmatige hinder tegenover anderen is verboden. Of bepaalde hinder onrechtmatig is, moet voor iedere situatie afzonderlijk worden beoordeeld. Daarbij zijn onder andere van belang:

- de aard, de ernst en de duur van de hinder;
- de door de hinder veroorzaakte schade;
- de verdere omstandigheden van het geval.

Om de ernst van de hinder te bepalen, wordt bij voorkeur aangesloten bij objectieve criteria zoals wettelijke normen. Voor de volksgezondheid als zodanig gelden geen wettelijke normen, met uitzondering van de normen voor verschillende milieuaspecten die van invloed kunnen zijn op de volksgezondheid (bijvoorbeeld geur, geluid en luchtkwaliteit). Mogelijk

Bij uitbreiding van een veehouderij of nieuwvestiging komt het steeds vaker voor dat omwonenden de veehouder al op voorhand aansprakelijk stellen voor schade door onrechtmatige hinder. Ook als voor de veehouderij een vergunning wordt verleend, kan sprake zijn van onrechtmatige hinder. Het veroorzaken van onrechtmatige hinder tegenover anderen is verboden.

worden in de toekomst – afhankelijk van de uitkomst van nieuwe onderzoeken – alsnog wettelijke normen vastgesteld voor de volksgezondheid. Gelet op de rechtspraak lijkt niet uitgesloten te kunnen worden dat deze normen een rol kunnen spelen bij de beoordeling van de vraag of in een bepaalde situatie sprake is van onrechtmatige hinder. De Hoge Raad oordeelde namelijk dat als objectieve criteria voor het vaststellen van de feitelijk toegebrachte hinder ontbreken, mag worden aangesloten bij andere objectieve criteria, ook als deze criteria pas later zijn opgenomen in de regelgeving. Ook vanuit dit oogpunt verdient het aanbeveling om bij een besluit over de vestiging of uitbreiding van een veehouderij de volksgezondheid goed mee te wegen en bijvoorbeeld uit te werken welke maatregelen binnen de veehouderij worden getroffen. ←